

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II [i.e. XI]. De modo Præsentationis faciendæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

presentare, nec possit filium; aut e contra, si possit filium, possit & seipsum; non inquam obstat; nam hæc identitas non est realis, sed juridica, seu ficta, juris dispositione ad certos tamen effectus, per ordinem ad quos ex iusta causa casum, cæteroque falsum, disponit habendum tanquam verum; consequenter se non porrigit ad quoslibet effectus; hinc in materia electionis non est hæc identitas ficta inter patrem, & filium; nec in natura acquirendi spiritualia; nam ex L. illud 35. ff. quod cuiusque Universit. nam filius patri suffragium, seu vocem electionis dare potest; & in spiritualibus non acquirit Patri, sed sibi.

3250 *Not. 2.* nec Laicum, nec Clericum posse sine simonia emere Jus Patronatus, seorsim, ac solitarie sumptum, ut constat ex dict. supr. posse tamen indirectè, nimirum per consequentiam, directè nimirum emendo bona temporalia, quibus Jus Patronatus annexum est, quia tamen circa hoc potest dubitari, an id procedat etiam in casu, si ea bona emeret ex intentione, ut, obtento per consequentiam Jure Patronatus in Ecclesiis patronatus, filios suos, vel nepotes, presentare possit? Respondet Pirhing *h. t.* n. 93. ejusmodi emptionem ex tali intentione vitari, quod contineat simoniam mentalem, consequenter talem privandum Jure Patronatus, & Ecclesiam propter injuriam sibi factam ex tali vitio reddi liberam.

3251 In hac quæstione dicendum videtur cum distinctione, & affirmandum cum cit. Authore, si intentio principaliter, ac directè feratur in acquirendum Jus Patronatus; non autem, si directè, ac principaliter in bona temporalia, licet indirectè veniat etiam Jus Patronatus, ac eo deinde intendat uti pro commo suorum liberorum qui apti sunt in ejusmodi Ecclesiis, cum vacaverint, deservire, & hoc videtur intendi per c. *Quia Clerici* 6. *h. t.* ubi Alexander III. sic rescribit, quia Clerici quidam Advocatias (id est, *Jus Patronatus*) Ecclesiarum comparant, sive emunt, (per se tantum, sive seorsim, nam cum Universitate bonorum vendi potest, Gl. hic V. *Comparant.*) vel quocunque modo possunt, sibi acquirunt, ut postea eorum

filii, aut nepotes ad eandem Ecclesias vacantes presententur; id severius prohibendum esse, mandat Pontifex, eosque, qui Advocatias sive Patronatus ita acquiserint, appellatione postposita, iis privandos esse.

Ratio 1. partis est, quia talis intentio, quæ principaliter, & directè quarit acquirere Jus Patronatus per emptionem, est in re, ac verè simoniaca, cum pretio directè acquirere Jus Patronatus, quod saltem est annexivè spirituale, ex dictis, licet pravus ille animus vestiatur pallio emptionis temporalium; talis porro simoniaca emptio punitur privatione Juris Patronatus, quin redeat ad venditorem, ut dictum est, & colligitur ex cit. c. *quia Clerici*, ergo, ratio secundæ partis est, quia in hoc casu id, pro quo datur pretium ex pacto emptionis directè, ac principaliter, est Jus bonorum temporalium, quod spirituale non est, etiam annexivè, & velle uti Jure Patronatus ad presentandum filios, vel nepotes in Ecclesiis patronati subjectis, cum vacaverint, ponitur non esse objectum directum, & principale ex intentione emptionis; nec importat voluntatem illicitam, ut dictum est, ergo.

ARTICULUS II.

De modo Presentationis faciendæ.

Prima quæstio est, an per hoc, quod quis à Patrono presentetur, presentatus acquirat jus ad beneficium? R. non acquirit *jus firmum* prius, quam illi presentatio exhibeatur, cujus est institutio; sic tradunt communiter Garcia de beneficiis p. 4. c. 1. n. 6. Barbosa p. 3. allegat. 72. n. 12. & alii; nam presentatio dicitur respectivè non tantum ad eum, qui presentatur, sed etiam ad illum cui; hinc presentatio, *in re non est cum effectu* presentato constituendi jus ad rem, seu beneficium, nisi facta sit ei, cui presentatus à Patrono manifestari debet, & exhiberi.

Quia verò quandoque unius etiam Ecclesie plures sunt Patroni, quibus comperit jus presentandi, quæstio altera est, an debeant vocari ad hoc omnes, vel sufficiat presentacionem ab uno fieri

Ante

Ante respons. not. disceptari à non nullis, an presentandus, ut presentatio dicatur ritè facta, debeat *se in persona sistere instituenti*, ut ex facta presentatione dicatur jus ad beneficium consecutus? eique institutio debeat, si aliud non obstat? Affirmativam videntur aliqui tenere ex pluribus causis.

Prima est ex c. *cum & plantare*, S. in Ecclesiis, de privilegiis, ubi habetur, quòd Religiosi, etiam exempti, in Ecclesiis suis, quæ ad eos pleno jure non pertinent, *instituendos Presbyteros Episcopis representant*. Ex quo ibid. n. 30. infert Barbosa, *quòd tales debeant instituenti se personaliter exhibere*. Nam presentatio est exhibitio personæ per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitime facta.

3254 Altera est, quæ dicunt, hanc presentiam corporalem vel personalem presentati, coram Instituitore faciendam, etiam probari ex Trid. Sess. 24. de reform. c. 18. ubi dicitur, presentatum à Patrono Laico, non admitti, nisi ab Ordinario examinatus, & idoneus reperitus fuerit, quòd etiam procedit de beneficiis simplicibus, & quibusvis aliis, ad quæ aliquis ab alio, etiam Ecclesiastico, presentatur, eligitur, vel nominatur, ut habetur in eod. Trid. Sess. 7. c. 13. ubi expresse dicitur, quòd *nec institui, nec confirmari, nec admitti debeant, nisi fuerint prius à locorum Ordinariis examinati, & idonei reperi*; sed hoc examen, cum personale sit, requirit examinandi, consequenter instituendi, presentiam corporalem coram Instituitore presentandam. Imo Sess. 25. de reform. 9. dicitur: beneficium Juris Patronatus (quantumvis simplex sit, & possit inferior ad illud instituere) requirere *Episcopi examen*, ut scilicet sciat, an sint ætate, literis, & sufficienti idonei? Advertendum autem hoc procedere de examine solum privato ante institutionem, vel confirmationem, non dandam ab Episcopo, quando non fit per concursum. Difficultas est, si negetur institutio nisi presentatus, vel electus personaliter accedat ipsum Episcopum, presentem, quando justis quandoque de causis hanc sui presentiam corporalem Episcopo exhibere non potest, his præmissis:

RE. 1. Episcopum non posse jure negare institutionem Clerico habili, ad beneficium vacans, presentato à Patrono legitimo, licet Patronus presentationem non faciat personaliter, seu *per sua persona corporalem presentiam*, sed solum *per literas*, vel *Procuratorem*, sic Castropalaus tr. 13. D. 2. p. 1. n. 5. Nam in c. *ea noscitur*, de his, quæ sunt à Prælato, id aperte decisum est ibi: *per se, aut per literas, personas idoneas presentent Episcopis diæcesanis*. Idem habetur in c. *fin. de Concess. præbend.* Ex quo rectè sequitur, quòd Patronus etiam absens presentationem facere possit.

RE. 2. Nec ex parte presentantis, nec ex parte presentati ad valorem presentationis requiri, ut presentatus ei, ad quem institutio spectat, corporaliter se presentet, modò id faciat per literas, vel Procuratorem: sic Castropalaus cit. n. 5. & Azor p. 2. l. 6. c. 21. q. 6. Quia nullus est textus Juris, qui ad valorem presentationis requirat, ut presentatus se personaliter, seu corporaliter sistat ei, ad quem pertinet institutio presentati, & aliunde per reg. juris, *quòd quis per alium facit, per se ipsum facere censetur*. Accedit Praxis. Nam Episcopi Galliæ, Hispaniæ, Flandriæ, à suis Regibus presentati, ut Not. Castropalaus cit. n. 6. imò etiam Hungariæ, & Germaniæ, qui à Pontifice instituendi sunt, non exhibent se personaliter Pontifici instituendos, & in c. *Accedens. de præbend. Clericus absens investitur de beneficio Ecclesiastico*: ergo à fortiori presentari, vel nominari potest absens. Nec obstant ea, quæ superius adducta sunt 1. quia presentari, est sui presentiam facere, vel per se ipsum, vel per alium; examen autem ad summum requirit corporalem presentiam examinandi non pro presentatione, sed institutione, vel confirmatione.

Ex hoc colliges contra Barbof. (qui p. 3. de offic. & potest. Episc. allegat 72. d. n. 110. & 517. affirmat, *certissimum esse*, non teneri Ordinarium absentis presentationem admittere, sed posse illam repellere, tametsi ei notus sit) colliges, inquam, contra illum, talem absentis presentationem non posse rejici ut invalidam ex eo, quòd se personaliter non sistat,

sistat, ut patet ex dict. cum ad valorem *præsentationis* necessaria non sit.

3258 *Re. 3.* privatum examen præsentatorum, vel electorum non esse de forma vel substantia institutionis, vel electionis sic, ut illo prætermisso institutio, vel confirmatio, invalida sit. Nam si Episcopo, præsentati nota sit ætas, literatura, & sufficientia, opus non est examine, ubi institutio fit sine concursu; sic gloss. in c. *de Petro* dist. 47. V. *Ignotus*. Innoc. c. *in Lateranensi*, de præbend. Barbof. p. 3. de potest. Episc. alleg. 72. & apud hos alii: si autem illud examen prævium esset de institutionis forma, remitti non posset ab Episcopo, etiam in casu illo, nec institutio valeret, cuius tamen oppositum omnino certum est, ex praxi etiam in Germania plurimorum sic institutorum.

Censetur autem Episcopo notus, seu notoriè dignus, si est Doctor in aliqua Universitate studii generalis graduatus: sic Barbofa p. 3. *de potest. Episc. allegat.* 60. n. 87. ubi tamen excipit beneficium Parochiale, quòd verum iudico, si conferendum sit per concursum propter dicta n. 711. & 428. Deinde idem Author in c. *Cum & plantare. §. in Ecclesiis*, de Privil. n. 34. docet, hoc ipso, quòd quis sit diocesanus Episcopi, eum huic præsumi notum in ordine ad hunc effectum, ut sustineatur præsentatio de absente, & ideo *cit. p. 3. n. 87.* docet, esse receptissimam scribentium resolutionem, examen necessarium esse pro forma in *solis Parochialibus*, intellige, in quibus requiritur *concurfus*, aut ubi præsentatus absque examine non est sufficienter instituenti notus quoad idoneitatem.

3259 *Re. 4.* ad valorem institutionis vel confirmationis non esse necessarium, ut examen instituendi vel confirmandi fiat *coram ipso instituyente, vel confirmante*. Licet instituendus, vel confirmandus Episcopo notus non sit. 1. quia institutio vel confirmatio valet, si examen fiat per Delegatos ab Episcopo, ut pat. ex Trid. Sess. 24. de Reform. c. 18. nisi opus esset concursu, imò fieri potest per Delegatos etiam extra Provinciam, cum non sit actus judicialis Barbof. p. 3. *de potest. Episc. allegat* 72. n. 119. Secundò,

quia Vicarius seu Officialis Episcopi *jure suo ordinario*, sine speciali illius licentia, validè instituit præsentatos, & confirmat electos, ut ex communi sententia docet Barbofa p. 3. *allegat.* 54. n. 70. gl. in c. *fin. de Offic. Vicar. in 6. V. non possunt.* Zerola in Praxi Episcoporum p. 1. 14. Azor p. 2. l. 3. c. 44. q. 50. & videri potest lib. 1. tit. 6. ubi agimus de confirmatione electi.

Re. 5. præsentato, vel electo, notoriè digno non possè jure negari institutionem vel confirmationem, quando ex justa causa non potest sui personalem præsentiam facere illi, penes quem est Jus institutionis, vel confirmationis, si paratus sit se sistere in loco, ubi justum illud principaliter impedimentum cessat, præsertim, si in hoc sint Examinatores Ordinarii, vel Officialis, seu Vicarius Generalis Episcopi. Nam in tali casu nullo juris textu probari potest, Ordinario competere Jus negandi institutionem vel confirmationem, cum illi satis constare possit per Vicarium suum notoria dignitas instituendi, vel confirmandi, quo cessat periculum ne promoveatur indignus, vel minus dignus, in quo uno fundatur ratio personalis præsentiam instituendi, vel confirmandi facienda, per instituendos vel confirmandos. Dixi: quando *ex justa causa*, vel impedimento non potest, seu quando per ipsum non fiat, *personaliter se sistere*, puta, si prohibeatur exire extra territorium Principis temporalis, habentis, vel ex Privilegio, vel longo usu, & consuetudine, etiam Romanæ Sedis factis iteratis probata, ne sui subditi extra suas terras evocentur, sed per Delegatum intra eas fiant, si quæ faciendæ sint.

Contraria opinio fundat se in his, quæ à n. 3253. allata sunt, sed non obstant. Nam ad c. *Cum & plantare*, concedo requiri præsentationem instituendi, sed juxta dicta, nimirum vel per se, vel per literas, aut Procuratorem. Ad 2. ex Trid. Sess. 24. c. 18. similiter concedo, præsentatos à Patrono Laico non debere institui, nisi examinatos, & idoneos repertos, quod unicè petit ille textus, *ne scilicet indigni, vel minus digni promoveantur*; & ad hoc requiri personalem præsentiam præsentati; sed vel coram princi-

principali instituyente, si iusto impedimento careat; vel coram eius vicario, aut delegato, quando presentatus, iusto gravique impedimento prohibetur personaliter se sistere Episcopo. Ad 3. ex ead. sess. 7. c. 13. eadem est responsio, præterquam, quod in solis Parochialibus (& quidem per concursum, non extra) conferendis, pro forma requiritur examen, quod esse personale, concedimus, ut constat ex dict. nec in notoriè dignis, ac Episcopo per se, vel alios notis exigatur, ut præmissum est.

3262 Confirmantur dicta seqq. fundamentis. Quando scitur presentatus vel electus esse dignus, & idoneus, aut facile sciri potest, quin personaliter se sistat ipsi instituenti, vel confirmanti, præsertim distanti, & iusto impedimento detentus ad eum etiam personaliter venire non potest, si negatur institutio, vel confirmatio, hoc ipso negatur ei, quod iure debitum est. Nam confirmatio electi est necessitatis per c. 3. de Elect. & sapit iustitiam, cum per electionem sit jus quæsitum electo, eique sit debita confirmatio, per c. Cum inter 3. eod. sic Fagnanus ad c. Illa, ne Sede vacante à n. 12. unde in electo debitum accipiendi confirmationem; vel in presentato institutionem, ab Ordinariis Papæ inferioribus, ratione subeundi examinis extra concursum, non videtur ejus corporalem presentiam strictius exigere, quam id exigatur in confirmandis, vel instituendis à Summo Pontifice: de his autem extat textus in c. Nihil est 44. de electis, ita loquens: *de electis, qui ad Romanum pertinent immediate Pontificem, ad percipiendam sui confirmationem Officii, ejus se conspectui (si commode fieri potest) personaliter representent: aut personas transmittant idoneas, per quas diligens inquisitio super electionibus, & electis haberi possit; in quem locum Panormitanus §. cæterum n. 3. ait: Nota, in dicto §. Exemptos immediate subiectos Papæ, teneri petere confirmationem electionis à solo Papa, dic tamen quod etiam Legatus de latere potest istorum exemptorum electiones confirmare, & statim subjungit: procedit ergo iste textus (quod electi vel personaliter, vel per idoneas personas Papa presentare se debeant) si Legatus de la-*

tere non esset in partibus. Cum ergo etiam Vicarius Episcopi iure suo possit confirmare electos sine speciali licentia Episcopi, ut diximus supra, obligatio, ut electi se presentent conspectui Episcopi, procedit solum, quando Vicarius Episcopi non est in illis partibus.

Hinc electus, qui benedici ab Episcopo deberet, interim omnia, quæ ad suum officium spectant, exercere potest (si Episcopus tertio cum humilitate rogatus, benedictionem impendere recuset) donec deposita suâ duritiâ benedictionem conferat, sic Card. de Lugo in qq. Canonicis de Prælat. Ecclesiasticorum electione c. 17. q. 2110. Accedit, quod examen sive inquisitio de vita, & moribus electi, debeat fieri in loco, ubi electus est conversatus; quia universim inquisitio de fama alicujus, fieri debet in loco, ubi diutius morabatur, quia ibi est notus, & melius cognosci potest. c. postquam. 3. de elect. gl. ibid. V. Conversatus. & Abbas n. 4. ergo si ibi sit Vicarius generalis, citari non debet extra territorium Principis jure prohibentis egressum; si autem electus notoriè sit idoneus, nulla alia facienda est inquisitio in vitam & mores ipsius, ut colligitur ex Constitutis. 46. de appellat. & c. Nullus. 2. dist. 24. ubi Gl. ait: quod noti non sunt examinandi, sed tantum ignoti. Abbas in c. Postquam. 3. de elect. n. 5. Pirhing de elect. n. 320. his præmissis:

R. Ad questionem in n. 3252. pro 3264 positam R. cum distinctione presentationis factæ à pluribus per modum unius, aut per modum plurium; nam si presentatio facienda sit à pluribus, non ut pluribus, sed in quantum constituunt unum corpus, seu Collegium, vocandi erunt omnes, ut secus presentatio nulla sit, vel saltem cassanda; si autem à pluribus per modum plurium, sufficere majorem eorum partem; sic tradit Lessius l. 2. c. 34. D. 8. n. 34. & alii, quod quidem verum est, si tamen omnes ad hoc, qui debebant, vocati sunt. Prima pars colligitur ex c. quod sicut 28. de Elect. ibi: quod, si eos vocatos non fuisse constiterit, sed contemptos, infirmanda erit electio penitus taliter celebrata, nisi postea propter bonum pacis curaverint consentire.

sentire, & c. Bone 36. eod. ibi: electionem autem Archi-Diaconi (quamvis laudabile testimonium perhibeatur de ipso) iustitiâ exigente cassavimus; tum quia corpore dicti Episcopi nondum tradito sepultura, habuerunt de ipsâ electione tractatum contra canonicas sanctiones: tum quia inventus est H. fuisse contemptus, licet unus solus extiterit, cum plus in talibus consueverit contemptus unius obesse, quam multorum contradictio in presenti. Ratio 2. partis est; quia, etsi verum sit, acta à majori parte alicujus Communitatis valere, id tamen accipiendum est de Majori parte eorum, qui *vocati* presentes sunt; ne absens, citra culpam, privetur jure suo, qui vocatus non est, & vocari poterat, ac debebat; aliàs enim taliter contemptus, seu neglectus, præsentationem etiam securâ institutione impugnare poterit, ut casetur, sicut potest elector contemptus, electionem etiam confirmatam, ut constat ex relatis juribus.

3265 Difficultas est, qualiter intelligi, vel accipi debeat *major pars*, quando præsentatio spectat ad plures, quin constituent communitatem, quæ dicatur præsentare; v. g. in casu, ubi respectu ejusdem Ecclesiæ sunt 12. patroni, quorum quilibet seorsim ab aliis præsentat. Tali enim casu contingere potest, quòd quinque præsentent Titium; quatuor Cajum; tres Sempronium: in hoc casu dubitari posset, an is, qui habet in hoc casu tantum quinque, censeatur legitime præsentatus, & coeteris habentibus minorem numerum præferri possit, ac ex tali præsentatione validè institui? Videtur enim quòd non; nam etsi habeat majorem numerum *respectivè* ad alios; non tamen habet majorem numerum, qui est *absolute* major Patronorum in eum consentientium; at hoc videtur exigi non minus, ac in electione, ubi non sufficit, ut prodeat electus, quod habeat numerum suffragiorum, qui est major *respectivè*, sed debet habere majorem *absolute*; qui scilicet verè major est Electorum præsentium, & in eum consentientium, ut diximus *l. i. tit. 6. de elect.* Dicendum tamen affirmativè cum Joan. Andr. in *c. Quoniam h. t.* nam in hoc casu non rectè arguitur ab electione ad

præsentationem; ratio est, quia ut prodeat electus, electio debet fieri *communiter*, & *nomine Communitatis*; ad quòd verificandum, omnino exigitur præsentium Capitularium major numerus *absolute*; at in nostro casu præsentatio non fit *communiter*, seu nomine Communitatis Patronorum, ut ponitur in casu; ergo; & ita tenent Azor *p. 2. l. 6. c. 21. g. 20.* Sylvester V. *ius Patronatus g. 13.* & alii.

ARTICULUS XII

Quid possit Ordinarius circa beneficia Patronata?

CUM provisio, quam Ordinarius ³²⁶⁶ impendere potest beneficiis Patronatis, non sit illi libera, nec pendeat ex ejus liberalitate; sed sit necessaria, fierique debeat ex necessitate, supposita habilitate legitime præsentati; plures quæstiones circa hanc ipsam necessitatem moveri possunt v. g. an institutio in beneficio Patronato facta, sine consensu Patroni, solum sit illicita? an etiam invalida? &c. de quibus præsentati articulo.

§. I.

Quid circa beneficia Patronata possit summus Pontifex?

NON est dubium, cuilibet patronati ³²⁶⁷ non tantum Ecclesiastico, sed etiam Laico derogari posse à Summo Pontifice ex justa causa, ut docet communis, prout videri potest apud Castropalaum *tom. 2. tr. 13. D. 2. p. 10. n. 1.* nam esto Pontifex alicui concedat facultatem providendi beneficio vacanti per electionem, postulationem, præsentationem, collationem, confirmationem, vel institutionem; nunquam tamen ita concedit, ut sibi circa hoc potestatem adimat supremam, super iisdem, cum visum fuerit, ex justa causa disponendi, ut ostendimus *supr.* Dixi *ex causa justa*; nam sine hoc non sicut ageret, nec enim justum est juri alterius, sine causa rationabili derogare, imò, ut refert Castropalaus *cit. p. 10. n. 1. signatè in Tridentino Sess. 25. de Reform. c. 9. cautum*